

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Pa pošli prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6, 50
mesec : 2, 20

V upravnih prejemah:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1, 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 167.

V Ljubljani, v sredo 24. julija 1901.

Letnik XXIX.

Po deželnih zborih.

I.

Politika je pri nas v Avstriji vedno na nogah, brez miru okrog divja, v spremstvu vsakojakih bojnikov. Utaborila se je bila v poslanski zbornici na Dunaju, z nevarnim orožjem obstrukcije rušila zakonite temelje državi ter vzdigovala težke valove razpaljenih strasti, ki so se razdirajoč in grozeč širili po pokrajinah na vse strani. V zadnjem zasedanju državn. zbora pa se je politika potuhnila, kopje obstrukcije je postavila za vrata v kot in z nedolžno-navihanim obrazom stiskala roke na levo in desno. Imela je preveč opravila z gospodarskimi vprašanji, z milijoni suhega denarja je za trenutje potisnila narodna vprašanja in nasprotja v ozadje.

A politika si ne da miru in pokoja. Preselila se je z vihrajočo zastavo v razne deželne zbore in tukaj nadaljevala staro kruto delo. Na ozkem bojišču deželnih zborov politična in narodna nasprotja sicer nimajo toliko elementarne sile, da bi zadušila vsako kal boljšega spoznanja ter onemogočila rešitev najnujnejših upravnih in gospodarskih vprašanj.

Posamezni deželni zbori so tudi brez posebnih ovir vršili in dokončali svoje redno delo. Toda v mnogih deželnih zborih so vplamteli stari narodno-politični prepri, pojavila so se ostra nasprotja, ki bodo rasla od dne do dne na shodih pred novimi volitvami.

V deželnih zborih so si dali duška mnogi poslanci, ki so v državnem zboru zatajevali svoj srd, da si pred volivci olajšajo vest. Predznamenja novih viharjev smo opazovali na Češkem, Moravskem, Tirolskem, Niže-Avstrijskem, v Galiciji in drugod.

Na Češkem radikalizem med Nemci in Čehi zvaja množice v dva velika nasprotna tabora. Zmernejši poslanci morajo hočeš nočeš večkrat s tokom, ki drvi čez bregove in poljane. Življi, ki so z agitacijami prišli na površje, morejo se vzdržati le z novimi

agitacijami. In v tem oziru prekašajo vsenemški agitatorji vse ostale stranke. Ti so kvas, ki vzhaja v množicah ter ostruplja javno življenje. Wolf, Schönerer, Iro, Schalk in drugi so dnevni junaki, ki zbirajo pod vsenemško in protestansko zastavo lahkovarne ljudi. Vedno so na nogah, na razpolago imajo razna sredstva in vabila, ki omamljajo množice. Kar pa je skoraj neverjetno, a vendar resnično, je dejstvo, da to »gibanje duhov« mirno in celo velikodušno opazujejo krogi, katerih prva naloga bi bila gojiti in braniti avstrijsko misel. Na severnem Češkem kar mrgoli pruskih pastorej in v Žatcu je saksonski superintendent na javnem shodu ostro napadal avstrijsko vladu. Ali je potem čudno, da se pred vsenemškimi krogi klanjajo celo uradni krogi. No, videli bomo sadove na jesen v državnem zboru.

Na drugi strani pa Mladočehom čez rame in glave rastejo njihovi politični otroci in učenci. Mej kmečkim prebivalstvom se širi in utrjuje radikalizem, ki utegne mladočeški stranki odvzeti precej pol. ozemlja. V drž. in češkem dež. zboru je agrarna struja delala mladočeški stranki mnogo ovir, zadreg in preglavic. Ta rastoča najmlajša češka stranka ima mnogo realnega, zdravega v svojem programu, kar prija in ugaja češkemu kmetu. Ako si zjasni svoje težnje in program ter dobi sposobnega in veljavnega voditelja, pomete na deželi z Mladočehi, kakor so ti pred leti s Staročehi. Zato je naravno, da Mladočehi iščejo podpore pri izkušenih staročehskih voditeljih, ki imajo še vedno precej veljave in ugleda med narodom češkim. Mi beležimo to dejstvo v dokaz, da vsak slovanski narod v Avstriji potrebuje vseh mož, katerim je v istini na srcu duševni in gmotni blagor ljudstva, a ne samo prazne liberalne fraze, za katere dandanes že žid ne da novca.

V Galiciji so pred zaključkom deželnega zbora rusinski poslanci zapustili dvorano, ker jim gospodujoči Poljaki odrekajo v mnogem oziru opravičene zahteve. To je zopet znamenje, da bodo v septembru vi-

harne volitve in da bodo volitveni boji odmevali zopet v poslanski zbornici.

Na Tirolskem so italijanski poslanci z obstrukcijo preprečili redne razprave v dež. zboru. V Bukovini so radikalni Rumuni vprizarjali burne seje, v niže-avstrijskem deželnem zboru se je nadaljeval stari boj med antisemiti in židovskimi liberalci.

V koroškem deželnem zboru sta slovenska poslanc le še »glas vpijočega v puščavici«. Nemška oholost presliši vsak vzdih umirajočega slovenskega rodu. Otrpnila je žilavost, omagala ognjevitost posameznih mož, ker — mora v boju z brutalnostjo brez vsake moralne podpore omagati tudi Leonidova četa . . .

V goriškem deželnem zboru, kjer je treba združenih slovenskih močij, je liberalno seme začelo poganjati osat, ki duši narodove ideale in ovira nesebično požrtvalnost.

V Istri pa so itak Italijani že neomejeni gospodje, ki uganjajo stare burke in spletke. Večina italijanskih poslancev se je uprla iz same nagajivosti in zapustila dež. zbor. Njih pšenica gre tudi brez dež. zbora v klasje.

Štajerski dež. zbor letos zboruje brez slovenskih poslancev. Ti so uvideli, da so v Gradcu na tujih tleh, pod tujo streho. Nemška večina ima za slovenske zahteve gluha ušesa, neizprosna srca, prazne roke. V štajerski deželni zbornici imajo prvo besedo možje a la Walz in Fürst. Zato so odobraval slovenski volivci sklep svojih poslancev, ki nočejo biti podlaga tujčevi peti. Dolžnost deželne in osrednje vlade pa je, da s svojim vplivom odstrani ovire in vsaj v bodoče omogoči slovenskim poslancem časten vstop v deželnozborsko dvorano. To so i letos zahtevali slovenski poslanci, toda merodajni krogi so le zmigavali z rameni. Ali hoče visoka vlada povsod imeti deželne zbore brez rok in brez nog?

O uravnavi rek in potokov ter zboljšanju naših zemljišč.

(Govoril posl. Povše v dež. zboru pri razpravi o deželni kulturi.)
(Konec.)

Toda deželni odbor ima tudi še druge načrte izdelane, tako za urnavavo vipavskih voda; načrt je sedaj pri ministerstvu v reviziji. Državni inženir izdeluje načrt za urnavavo kamniške Bistrice. Od leta do leta narašča nevarnost ob tej vodi ležečim zemljiščem. Struga te vode je z gramozom do vrha napolnjena, tako, da je skoro tako visoka, kakor ondotno polje. Zato je nevarnost toliko večja in ni izključena mogoča huda katastrofa osobito v spodnjem delu te vode, ki že sedaj grozi opustošiti ne le polja, ampak tudi vasi.

Ne manj nevarna je Sora, ki opustoša lepo rodovitno polje. Vsed rastočega opustošenja že obupava ondotno prebivalstvo, ker ni pomoči od nikjer.

Županstvo v Medvodah je to v ponovljenih vlogah navedlo, in hvaležen sem deželni vladi, da je ugodila prošnjam deželnega odbora in naročila državnemu inženirju izdelati načrt za urnavavo Sore pri Medvodah. Prosim le kot poslanec tega okraja, da cesarska vlada kolikor moč pospeši izdelavo tega načrta, da bo kmalo mogoče prijeti urnavavo Sore in tako zabraniti nadaljno opustošenje ondotnega sveta.

Istotako je deželni odbor dobil zagotovilo, da izvršuje hidrografični urad poizvedbe ob Pivki, katere bodo do prihodnje spomladi dognane, tako da bo potem mogoče iti na izdelavo načrta za urnavavo Pivke, katero delo bo ubogim kraškim kmetovalcem zagotovilo boljšo dobavo dobrega sena.

Že dolgo let je izdelan glavni načrt za urnavavo Krke, ki osobito v kostanjeviškem okraju prizadeva toliko škodo ondotnemu polju.

Tako vidimo, da bo deželni odbor mogel cesarski vladi postreči s celo vrsto že napravljenih načrtov za urnavavo vod, rek

LISTEK.

Obris in opisi.

Spisal I. S.

Madona.

V kotu moje sobe visi Njena podoba. Te žive oči, ta jasni obraz, ti črni lasje, mila podoba Deteta — da, večen si Rafael, če se sme pri ljudeh govoriti o večnosti. Zakaj mi ostajajo oči na Tebi nehote, kot obdržane s skrivno silo? . . .

Ah, jaz se spominjam. Otrok sem bil. Ista podoba je visela na steni lepe, velike sobe med dvema zastrtima oknom. Bila je središče naše družinske sreče. Pod njo me je postavila moja mati, dobra mamica, vstopila se je predme, sklenila mi roki in me učila moliti. Kolikokrat sem gledal ravno isti obraz dolgo, dolgo, kot da nekaj iščem na njem, kot da bi hotel nekaj izvedeti iz njega, vtapljal sem se v to podobo s svojo mlado dušo. In pozneje me je pot zanesla izpod mojega domačega krova, šel sem v svet. A vračal sem se vedno domov ves srečen, vesel, domov, domov, k svoji mamici, v domačo hišo. Spočetka sem prihitel vselej z otročjo veselostjo, a pozneje redkeje in redkeje. Nisem več ljubil doma, ljubil sem svet. V moji duši je nastal pre-

obrat. Niso me več veselile tihe domače sobe, vrtovi, domači gozdi in polja, zaželel sem v svet, zaljubil sem se v mestni šum. Vabila me je domov mati, vabila sestra: »Pridi, pridi, ljubi Ivan!« Ni me bilo. Preziral sem dom, preziral njegovo tiho srečo v krogu ljubečih svojih in ljubil tuje . . . Lesk dvoran, vesela družba, koncerti, bali prepitate noči, mestni šum, slava pri prijateljih — to je bilo moje veselje . . .

In danes se mi zdi, da nimam več življenja v sebi. Zdi se mi, da mi kliče neki glas: Živel si . . . In zopet se spominjam. Prihitel sem za en dan zopet domov, za en dan. In takrat sem obstal pred Njo. Sram me je postalo, a bežati nisem mogel. Moja duša je začela spoznavati. Kaj me je prignalo ravno pred to sliko? Iz moje razdvojene duše se je zopet iztrgala molitev, goreča, tiha, globoka . . .

Spomnil sem se dnij, ko sem molil pred njo. A vendar ta, preje smehljajoči ljubeznjivi materinski obraz, zdel se mi je zdaj resen, resen . . . Tudi obraz moje matere je bil resen. Ljubila je svojega sina, da, mati, ti si ljubila, on ni ljubil . . . Ne? . . . Ne! On te je ljubil — a padel je, padel . . . Danes pišem z ravnodušjem, vem, kaj se bliža, a kadar se spomnim njene ljubezni, zdi se mi, da zadenem ob

najbolj čutečo struno svojega srca . . . Ljubezen, ti veliki pojem! In jaz sem mislil, da sem ljubil, in iskal sem ljubezni. Zastonj! . . . Da mati, tvoj sin te je ljubil . . . Tebe in Nje ni mogel pozabiti v svetu . . . Mnogo so mu pokradli biserov iz srca — dveh ne. Spoznal sem, da ostane v človeku nekaj božjega. Res mi imamo neumrjočo dušo. Čudno, kaj me je včasih vabilo v cerkev, zakaj je hrepenela moja duša po nečem, kadar sem jo napojil z vsemi sladkostmi, kar jih prodaja svet. Kaj je bil tisti tihi mrak v cerkvi, ki je tako blagodejno pal na mojo izmučeno dušo? Skoraj umevam zdaj, zakaj je zahrepenela moja duša, kadar je tiho, mučno vsplapolala večna luč . . . In jaz sem stal in mislil . . . Mi si želimo nekaj božjega in smo ljudje . . . In danes? Danes ne morem več.

Bolan sem in dan za dnem čakam, kdaj pride zdravnik s svojim pustim obličjem in sivo brado in s svojim vsakdanjim izrazom. Njegov obraz ne obeta nič dobrega . . . Madona! . . . Zunaj sije pomlad. Krasno jutro mi sije v sobo. Slab sem že in jutranji zrak je za moja prsa pretežak. Jutro, jutro . . . Solnce se dviga nad dolenske griče, mile moje griče, megle beže v doline, bolj in bolj se odgrinjajo zeleni gozdi, jasno jutro, sinje nebo, mlada priroda . . . in jaz vas

ne morem več uživati . . . Škrjanec se dviga nad njivami, ziblje se žito, rosni travniki se lesketajo v rožah in jaz — sem živel . . . Madona!

Kolikokrat sem vpiral oči v ta le obraz, zdaj proseče, zdaj hvaležno, zdaj otročje udan, vesel, zdaj pobit, otožen, in vselej sem našel, kar sem iskal. In danes . . .

* * *

Včasih sem ljubil šum dvoran, hrup množice, glas vabljive godbe, lepe obraze, klasične stase, grške tipe, imenitne, a tudi prazne pogovore. Danes sem mrtev. Kaj naj iščem še? Ničesar, prav ničesar . . . Pred mojimi očmi se je pojavila nova podoba . . . V križu — rešenje . . . Šumeči valovi se pode okoli debelega kamenitega križa. Valovito je morje, vpenjajo se valovi na skalnati križ, vpenjajo zastonj . . . In glej, z zadnjimi močmi objema zapuščena deva kameniti križ. Lasje ji plapolajo v vetrovih, njeno dolgo krilo dosega valovi s svojo oslabele močjo, a ona ima blede obraz vpri v križ in z rokami se že, navidezno popolnoma omagana, s poslednjimi silami oklepa križa, da je ne odtrgajo razdivjani valovi . . . Z njenega obraza se here le en stavek: O crux, spes unica . . . Da, edina nada in ona ob njem bo rešena — jaz ne. Izpustil sem

n potokov. Hidrotehnik Podhagsky, ki je izdelal načrt za osuševanje barja, izdelal je tudi načrte za uravnavo potokov Građašice, Glinšice, Šujice in drugih manjših potokov, ki toliko škodo povzročujejo polju v polhovgrajski, dobrovski in horjulski okolici.

Za horjulsko planjavo je tudi po tehniku Presselnu izdelan načrt, ki sedaj leži v deželni stavbeni uradi v konečno presoji.

Toda, slavna zbornica, cela vrsta je še drugih vodnih zadev, katere so prepotrebne nujne rešitve.

Če človek prehodi razne pokrajine naše dežele in če tudi le raz ceste opazuje obližnja zemljišča, mora priznati, da je glede zboljšanja naših zemljišč še mnogo, mnogo storiti.

Kako nujno potrebno je, da se zemljišča ob Temenici obvarujejo škod po vodi. Velikansko škodo trpe tamošnji lastniki travnikov.

Kako močvirni so dalje travniki od Černuš proti Trzinu, kako slabi oni v Krašenski dolini. Koliko večjo vrednost bi imeli lahko travniki ob Rači pri Dobu, Krtini, v moravski dolini ob Drtišici!

Toda ne preostaja mi časa, da bi danes o vseh zadevah govoril, jasno pa mora že iz teh podatkov biti, da bo deželni odbor mogel podati ministerstvu obširen izkaz o silno važnih ter nujnih potrebah v naši deželi.

V kolikor se tiče mene, ki imam sedaj še v dež. odboru poročilo o deželno-kulturnih zadevah, bodem skrbel, da se v dotični spomenici navedejo vse naše potrebe. Dal Bog, da bi osrednja ces. vlada upoštevala res veliko potrebo naše dežele v oziru zboljšanja naših zemljišč, katera po vodah toliko trpijo.

Kakor pa nam vode delajo mnogo škode, tako zopet nekateri okraji trpe vsled pomanjkanja zdrave pitne vode. Veliko je storila v temu pogledu država in dežela, toda še je ogromnega dela. Naše revno ljudstvo prosi zdrave vode poleg kruha. Pri nas pač ne velja ista nada, katero je nekaj francoski kralj svojemu ljudstvu obečal, da hoče skrbeti za to, da bo vsak kmetski vosek na vsak praznik in nedeljo dati v lonec kokoši!

Mi prosimo le zdrave vode! Hvaležno se mora priznati, da sta država in dežela požrtvovalno podpirali zopetno obnovo po trtni uši vničenih vinogradov; napredovali smo v govedoreji, osobito na Gorenjskem, toda še je v tem pogledu mnogo popolniti.

Naj torej državna vlada in deželni zbor tudi v bodoče resno skrbita, da se zboljšajo naša zemljišča, da se odstranijo ogromne škode po povodnjih, da se zboljša naše poljedelstvo in živinoreja, da se vse zakonodajstvo vedno ozira na potrebe kmetijstva, katero naj država štiti tudi po modrih trgovinskih pogodbah. Potem bo mogel naš oratar vstrajati na rodni zemlji svoji, ka-

te in se spustil v valove. Objemljejo me, požirajo me... O, crux... Nazaj, k Tebi...

Zdravnik mi je rekel, da se ne smem vznemirjati... Ne, ne bom se več... Vem, da bom umrl. Včasih bi bil te besede zapisal s težko roko, najbrže bi jih niti zapisal ne bil. A danes jih zapišem z nekim mirom: Umrl bom. Čutim, da sem slab, a delam si še nade.

Doživel sem. Vixi... Zakaj se te nisem oklenil, mogočni kameniti križ, ko so me vrgli valovi ob tvoje podnožje? Zakaj sem plaval dalje — od tebe proč, kot da šujem glasove vabljivih siren... Končano...

Razburjeni valovi so objeli razbite kose moje strte ladje in se poigrali z njimi — a jaz sem jih v obupu lovil in se grabil za nje, kot za svojo edino rešitev. Zastonj! Prepustil sem jih drugim, pustil vse in objele ste me, gole stene moje sobice; na steni pa si me pozdravila ti neizbrisljiva podoba. In zgrudil sem se pred te. Vrnil sem se; in zdaj čakam, čakam z nekim čustvom, ki je neizrazljivo. Zahrepenim po življenju, zahrepenim — zastonj...

Čujejo se zopet tisti težki, dolgočasni koraki mojega zdravnika...

tero zapušča le tedaj, kadar ga skrajna sila in obup ženeta v daljni svet iskat si bolj-šega zasluga. Potem pa bodo tudi kmečki gospodarji morali svojim delavcem, poslom in najemnikom dajati boljše plačilo. To je v sedanjih razmerah nemogoče. Zato pa trpi kmetijstvo, ker gospodarji ne morejo intenzivno obdelavati zemlje, katera povrača le tedaj trud, če se dobro obdeluje.

Delajmo torej vsi tako, potem poneha žalostno izseljevanje našega kmečkega ljudstva. (Odobranje.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. julija.

Štajerski deželni zbor nesklepčen.

V včerajšnji seji štajerskega deželnega zbora je bila dnevnemu redu razprava o načinu pokritja primanjkljaja v deželni proračunu. Ker znaša primanjkljaj v proračunu 9.226.348 K, je večina uvidela, da z dosedanjimi dokladi ne bo mogla pokriti narastlih stroškov, ter je predlagala povišanje deželnih doklad na 45%. Proti temu predlogu nemško-nacionalne večine so se oglašili konservativni poslanci ter po poslancu Wagnerju predlagali, da ostanejo naklade na zemljiški davek nepremenjene, ker je kmečki stan že itak znatno preobremenjen. Njegova izvajanja sta podpirala posl. grof Lamberg in Hagenhofer, proti njegovemu predlogu so pa rohnili posl. Derschatta, Rokitsky in Stürgkh. Pri glasovanju je propadel Wagnerjev predlog, vsled česar so vsi konservativni poslanci ostavili zbornico. Pri imenskem glasovanju o Stürgkhovem predlogu pa se je pokazalo, da je zbornica nesklepčna, manjkalo je jednega poslanca, in deželni glavar je moral zaključiti sejo. Prihodnja seja je sklicana za danes. Jednak prizor se utegne pojaviti tudi pri razpravi o volivni reformi.

Istrski deželni zbor

se torej zopet snide prihodnji ponedeljek, dne 29. t. m. in sicer bržkone v Kopru. Italijanska večina se je namreč udala vladi in bo prišla v zbor, akoravno je že opetovano sklenila, da ne gre ne v Koper in ne v Poreč, marveč jedino le v Pulj. O razpravi v tej zadevi poroča laško strankino glasilo mej drugim tole: Italijanska večina je imela minuli tork v Trstu posveto- vanje. Deželni glavar je pojasnil sedanj položaj ter povedal, da je bil namen vlade, naj bi deželni zbor v mesecu juliju začel redno delovati, ter je ista predložila vse moralne in gospodarske škode, ki bi nastale za deželo v nasprotnem slučaju. Deželni glavar je povdarjal nadalje, da bi bila vlada predložila načrt zakona za premeščenje sedeža deželnega zbora in od istega odvisnih uradov, a v slučaju, da bi večina ne omogočila rednega delovanja, bi bila vlada razpustila deželni zbor. Slednjič je omenil deželni glavar, da vladi ni namen, da bi še v Poreč sklicevala deželni zbor. — Dolga in težavna je bila razprava o prijavah deželnega glavarja. Uvažuje pa, da je vlada sklicanje deželnega zbora v kraj, kjer ni njega »zakoniti« sedež, opravičevala s tem, da je hotela predložiti gori označeni zakon, o katerem naj bi bili razpravljali, je slednjič prevladalo mnenje, da se stranka odpove abstinenci iz administrativnih ozirov in zato, da se izogne posledicam nevarnim za deželo. — V resnici se tu seveda ne gre za interese dežele, marveč le zato, ker bi bila sicer vlada gotovo razpustila deželni zbor in s tem večini odtegnila oporo, ki jo sedaj še drži po konci. Italijani se namreč že sedaj boje prihodnjih volitev, ker vedo, da Slovani niso več taki, kakor so bili nekdaj. Poteg tega pa večina tudi ve, da ne bo brez koncesij, in to je glavno. Plačevati jih bodo pa morali bržkone isterski Slovani. Tako bodo torej prišli v Koper oni, ki so sklenili nekoč, da nikdar ne pojdejo tje.

Spravna akcija mej tirolskimi kršč. socialisti in konservativci.

Srdit boj, ki se je pričel mej imenovanimi tirolskima strankama povodom državnozbornskih volitev, je znatno oslabil obe stranki in vsi treznomisleči voditelji so uvideli, da tako ne sme iti dalje in da uteg-

nejo prihodnje deželnozbornske volitve postati usodne za obe stranki, ako se pravočasno ne doseže kako sporazumljenje mej njima in sklone vsaj kak kompromis. Dogovori v tem smislu se že vrše mej voditelji obeh strank. Pogajanja neki prav dobro napredujejo in bodo kmalu ugodno zaključena. Rešiti je treba le še vprašanje, ali naj se popolno spojita obe stranki, ali pa naj se sklone morda samo kak kompromis. Za poslednji način rešitve se zavzemajo v prvi vrsti krščanski socialci, ki hočejo vztrajati pri dosedanjem demokratskem programu. Tudi ne morejo krščanski socialci privoliti v to, da bi se ločili od svojih zvestih somišljenikov v ostalih kronovinah, ki so jim že izkazali marsikatero uslugo. Ob enem pa se priznava tudi s krščansko-socialne strani, da se konservativci vedno bolj približujejo krščansko-socialnemu programu in je sedaj le malo mož v stranki, ki bi bili protivni uvedbi direktnih volitev. Upanje je torej, da se v kratki dobi poleg kompromisa doseže mej strankama popolna sprava, kar bi bilo tem bolj želeli, ker so liberalci, socialni demokrati in vsenemci skrajno agilni in utegniti prej ali slej podleči obe stranki, ako se ne zjedinita.

Direktne in tajne volitve v Šleziji.

Šleski deželni zbor je v včerajšnji seji razpravljal o vprašanju glede uvedbe direktnih in tajnih volitev za deželni in glasom državnega zakona tudi za državni zbor. Pri razpravi pa se je pokazalo, da se večina sedaj še ne more sprijazniti s to mislijo. Poročevalec pripravljavnega odseka dr. Komarek je jednostavno predlagal, naj se preide preko te točke na dnevni red. Proti temu predlogu so se oglašili poslanci dr. Hruby, dr. Michejda, oba Türka in Gram, a brez uspeha. Konečno je obveljal posredovalni predlog barona Sedlnitzkega, kateremu se je udal tudi poročevalec, glasom katerega naj se predloga glede uvedbe direktnih in tajnih volitev v kmečkih občinah in znižanja cenzusa vrne deželnemu odboru z naročilom, da prihodnjemu deželnemu zboru predloži nov načrt, v katerem naj se ozira tudi na vprašanje glede uvedbe splošne skupine. — Seveda se bo s tem stvar zopet zavlekla in to ravno želi liberalna večina.

Mažari se ne udajo.

Obisk avstrijskega ministerskega predsednika pri ogerskem tovarišu Szellu v Ratu ter potovanje obeh kabinetnih načelnikov v Isl daje tudi »N. Pester Journalu« povod, da se peča v jedni zadnjih števil z vprašanjem o carinskem tarifu in avstro-ogerski nagodbi. Imenovani list pripoveduje, da se vname letos resen boj mej zastopstvi obeh državnih polovic za uravnavo carinske zveze, carinskega tarifa ter carinskih pogodb, ker bodo Avstrijci skušali pri teh točkah dobiti nekakih kompenzacij za nagodbo, potem pa piše: »Ako bi se res hotelo poskušati, pri carinskem tarifu dobiti od nas onih ugodnostij, s katerimi bi potem avstr. vlada odkupila v svojem parlamentu nagodbo, se moramo že sedaj zavarovati kar najodločnejše proti vsakemu takemu poskusu. Če se bo za novo nagodbo zahtevalo od nas zopet le same žrtve (!), se kaj lahko zgodi, da tudi nas mine potrpežljivost in pričemo stavko v zadevi gospodarske skupnosti. Dosedaj smo se borili z vsemi silami za dualizem, donašali smo žrtve (!) v materialnem in ustavnem oziru, da se ta ni zrahljal v nobenem pogledu. Toda na to naj v Avstriji nikar preveč ne greše. Pozabiti ne smejo, kako je pri nas v zadnjih letih napredovala ideja samostojnega carinskega ozemlja in da ima ta svoje somišljenike že tudi v taboru liberalne stranke. Bodoča vladna večina je lahko še tako voljna in prijenljiva, toda gotova sme biti, da ne sme Szell dovoliti nikakih novih koncesij. Kajti ne samo sedanja, marveč vsaka vlada bi morala v hipu zginiti pred ogorčenostjo javnega mnenja, ko bi se predržnila predložiti državnemu zboru načrt carinskega tarifa, v katerem bi svetloba in senca ne bili jednako porazdeljeni na obe polovici. Carinski tarif ne sme biti odkupnina za nagodbo. Da, ako Avstrijci nočejo oženiti javnega mnenja, marveč častno in lojalno postopati, morajo dovoliti, da se nagodba prej reši v parlamentu, nego carinski tarif.« — Mažari smejo pač biti prepričani, da avstrijskim po-

litikom te grožnje ne bodo imponirale, dokler res ne dokažejo, kakih ugodnostij nudi Avstriji dualizem.

Ogerska vladna stranka in opozicija.

Čim bolj se približuje čas novih državnozbornskih volitev, tembolj si Szell s svojo stranko utrjuje stališče. Najmogočnejši in najpopularnejši nasprotnik vseh vlad, grof Albert Apponyi je postal član vladne stranke in, kakor dokazujejo najnovejša dejstva, najzanesljivejša opora Szellovega regima. Ljudska stranka sicer s to izgubo ni uničena, vendar pa je izgubila že nekaj mandatorov. Najslabeje se bo pa godilo ostalima opozicijskima strankama v prihodnjem volivnem boju. Mej obema se je namreč v poslednjem času vnel tako srdit boj, posebno pa mej njunimi voditelji, da bota v odločilnem trenutku izšli iz boja popolnoma uničeni. Vse to je seveda Szellu zelo všeč, ker s tem bo pridobila le njegova vladna stranka. Najnevarnejša sovražnika bota postala na ta način le dobro sredstvo Szellu v dosego zaželjenega smotra.

Nadkomisar princ Jurij ostane.

Na zadnjo noto štirih evropskih velesil je odgovoril princ Jurij te dni, kakor poroča londonski list »Daily Mail«, da je voljan še nadalje sprejeti mesto krečanskega nadkomisarja, da s tem olajša težavno nalogo nadzorovalnih velesil. Ob enem je poslal princ velesilam daljšo spomenico, v kateri popisuje položaj na Kreti in predlaga ugodno rešitev več manjših vprašanj. — Bivšemu krečanskemu guvernerju izza turških časov, Juriju Beroviću, je skupščina posredovanjem princa Jurija dovolila pokojnino mesečnih 500 drahem, ker je vžival veliko simpatij pri krečanskem prebivalstvu.

Sultanov boj proti krščanstvu.

Pred nekaj dnevi so javili razni listi iz Carigrada, da je turški sultan izdal odlok, ki prepoveduje Turkom imeti v svojih službah evropske učiteljice, vzgojiteljice in družabnice. V resnici se pa gre v tem slučaju le proti krščanstvu. »Pol. Corr.« in vsi carigradski listi pravijo, da je sultan le prepovedal imeti v službah krečanske učiteljice, vzgojiteljice in dr., ker se to neki ne strinja z določbami mohamedanizma. Kakor poja- snjujejo listi »Ikdan«, »Servet« in drugi, kvarijo krečanske učiteljice in vzgojiteljice turške otroke, širijo v haremu »krive naze« in so sploh »dvomljive« vrednosti. Turške rodbine kajpada vkljub temu ne bodo hotele biti brez evropskih vzgojevalk in se bodo morda sedaj posluževale samo židinj, katerim menda sultanov odlok ni prišel do živega. Sicer mora pa biti mohamedanizem v Carigradu že precej na slabih nogah, ako je v nevarnosti pred krečanskimi uslužbenkami.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. julija.

Volitev provincijala. Pri današnjem kapiteljnu frančiškanske provincije sv. Križa v Ljubljani je bil zopet izvoljen prečast. P. Konstantin Luser provincijalom, P. Hugolin Sattner kustosom, definitorji pa: P. Placid Fabiani, P. Nikolaj Meznerič, P. Angelj Mlejnik, P. Avrelij Knafelj.

Odlikovanje. Velečast. gosp. župnik Matija Karba je bil včeraj v zaslužen po- hvalo njegovega petindvajsetletnega gorečega delovanja v pastirski službi knezoškofijskim lavantinskim svetovalcem imenovan. Častitamo! Matija Karba se je rodil v Ljutomeru dne 20. avgusta 1852 in je bil dne 23. julija 1876 v mašnika posvečen. Pol leta je služil kot kapelan pri Sv. Janžu na Dr. p., potem pa nad 15 let na Dobrni. Od 17. julija 1892 je župnik v Zrečah, kjer je mnogo storil za lepo opravo župne cerkve in njenih podružnic. On razume vse slovanske jezike in je mnogo storil za naše časopise, dasiravno je slabega zdravja.

Nevarno obolelemu gospodu črnomaljskemu župniku Mih. Klemenčiču se je bolezen jako shujšala in bati se je smrti.

Osebnosti. Poročil se je v župni cerkvi v Rojani g. Josip Pertot Andrejev iz Barkovelj z gospico Evfemijo Piščančovo iz Rojana. — G. Ivan Modic, avskultant

pri dež. sodišču v Ljubljani, je bil včeraj na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem prava.

Višja trgovska šola v Ljubljani. V včerajšnji seji trg. in obrt. zbornice se je izrekla zahvala dež. zboru kranjskemu za soglasno dovoljeno podporo ter se je odobrilo dosedanje delovanje odseka, ki bo sedaj pričel izdelovati učni načrt za trgovsko šolo. Značilno je, da je sedaj besedica „slovenska“ v naslovu šole v poročilu izostala. Objednem se je pooblastil zbornični zastopnik v industrijskem svetu g. Lenarčič, naj vladi industrijski svet priporoča ustanovitev take šole, in da se izpostuje od vlade potom industrijskega sveta večja podpora, nego jo pa vlada običajno daje za ustanovitev trg. šol.

Nedeljski počitek v ljubljanskih trgovinah in trgovska zbornica. Kakor smo že včeraj kratko naznanili, bilo je na dnevnem redu včerajšnje seje »Trgovske in obrt. zbornice« poročilo o uvedbi nedeljskega počitka v trgovskem obrtu. Na vlado je o tem prišlo brezimno pismo, ki se pritožuje, da je proti mučenju živine postava, proti mučenju človeka pa ne, in prosi vlado, naj posreduje, da dobe trg. pomočniki svoj nedeljski počitek od 15. junija do 15. septembra. Zbornica je po poročilu tajnika dr. Murnika izjavila, kakor smo včeraj sporočili, da za sedaj še ne more odati o tem svojega mnenja. Gremij ljubljanskih trgovcev bi moral prej imeti občni zbor in izreči se za nedeljski počitek, potem pa naj bi zadeva še-le prišla na zbornico. Poročevalec priporoča, naj zbornica v tem smislu odgovori vladi, češ, da vlada naj pozove gremij, da stori kak sklep. Zbornični svetnik g. Karol Pollak pravi, da je bil prvi njegov predlog v zbornici ta, naj se v trgovinah praznujejo nedelje, zato je mnenja, naj se zbornica vsaj v načelu izreče za nedeljski počitek in naj zbornica priporoča, da se uvede popolni nedeljski počitek. Na Angleškem shajajo prav dobro z nedeljskim počitkom in prav je, da trgovina posvečuje dan Gospodov, od katerega potrebuje za svoje prospevanje in blagostanje blagoslova. Ta predlog je pobijal zbornični svetnik Luckmann, češ, da se od nedeljskega počitka, kakor ga je naslikal g. K. Pollak, ne pričakuje tolike koristi; on misli, da bi pomočniki potem lenobo pasli. Svetnik g. Žitnik je dejal, naj se nedeljski počitek priporoča. G. Pollak je odločno ugovarjal proti izrazu, da bi trg. pomočniki ob nedeljah lenarili. Trg. pomočniki so tako upreženi v delu, da o lenobi ne more biti govora in so trg. pomočniki potrebni počitka. Svetnik gosp. Lenarčič je dejal, da je stvar prehitra in ni treba, da bi na Kranjskem morali biti prvi drugim na vzgled. On meni, da nismo v takih odnosih za popolni nedeljski počitek, kakor na Angleškem, na katero se je g. Pollak skliceval. G. Lenarčič je bil mnenja, da na Angleškem delajo ljudje hitrejšje in vedo, da je čas denar. Priporoča, naj se sprejme predlog tajnika Murnika. Isto priporoča svetnik Baumgartner, ki je za to, naj prvi odgovori trgovski gremij, sicer pa je za to, da so v Ljubljani ob nedeljah prodajalnice zaprte, za deželo pa naj bi se napravila izjema. Vladni zastopnik dvorni svetnik pl. Rühling pravi, da vlada ne smatra trg. gremija za zadruge v pomenu zakona in je vprašala trgovsko in obrtno zbornico, ker želi od nje zvedeti, kako načelo zavzema napram nedeljskemu počitku. G. Baumgartner pravi, da je po tej izjavi mogoče, da vlada trg. gremija sploh ne bo vprašala. G. Pollak pa z ozirom na to zopet povdarja, naj se zbornica v principu izreče za nedeljski počitek in sicer za vse leto, svetnik g. Luckmann pa izjavlja, da bi bila to reakcija (!) in če se bo popolnoma izvršila, potem v nedeljo ne bo dobili celo svežih — žemelj (!) Svetnik g. Gassner se je izjavljal za nedeljski počitek. Uslužbencem naj se pač da jeden dan počitka, ki potem tudi na delo ostalih dnij ugodno upliva. G. K. Pollak pravi, da se nedeljski počitek ne sme prepustiti samo dobri volji nekaterih trgovcev, ampak naj se z zakonom določi. Gosp. Omerša iz Kranja pravi, da se v tej seji govori v prvi vrsti o nedeljskem počitku v Ljubljani, na deželi se bo popolni nedeljski počitek težko

upeljal, vendar naj se zmanjša na deželi številu poslovnih ur uslužbencem tudi ob delavnikih. G. Pauer je izjavil, da se gre sedaj samo za nedeljski počitek v Ljubljani ter je priporočal, naj se vsprejme — poročevalcev predlog. Končno se sprejmejo z večino glasov predlogi poročevalca, glasovanje pa o tem, kakšno načelo zavzema zbornica napram nedeljskemu počitku, se ni vršilo, dasi je to opetovano priporočal g. K. Pollak in dasi je tudi vladni zastopnik izjavil, da vlada želi zvedeti, kako načelo zavzema zbornica glede nedeljskega počitka. Ta seja je bila preznačilna za sedanje večino trgovske in obrtniške zbornice. Stvar trgovskega društva »Merkur« je sedaj, da z ulogo naprosi zbornico, naj se v načelu izreče za nedeljski počitek posebno po ljubljanskih trgovinah. Radovedni smo, kako stališče bo zavzela zbornica napram taki vlogi. Menda gosp. predsednik take vloge vendar ne bo položil »ad acta«. Res ne vemo, zakaj bi se zbornica ne izrazila načeloma o nedeljskem počitku, ako to od nje celo vlada želi. Čemu se skrivati za trg. gremij.

Izlet. V nedeljo 28. t. m. priredi kamniška podružnica Slov. plan. društva izlet na Menino planino, koder bo sestanek s štajerskimi planinci. Odhod iz Kamnika je v nedeljo zjutraj ob 6. uri in sicer do Tuhinja z vozi oz. kolesi. Kdor se hoče peljati, naj se oglasi v soboto pri društvenem predsedniku gosp. Koširju v Kamniku na Mestnem trgu. Razgled s te planine je diven, pot pa tako zložen, da se izleta udeležiti lahko vsaka dama. Pijača se dobi v koči, a provijant naj prinese vsak izletnik s seboj. Prihod nazaj v Kamnik bo v nedeljo zvečer.

Iz trgovske in obrtne zbornice kranjske. V včerajšnji seji trg. in obrtne zbornice kranjske se je določilo, da zbornica ne da nobenega prispevka za karavansko in bohinjsko železnico. Svetnik g. Gassner je govoril za zvezo Tržiča z jedno točko drž. železnice ter bode o tem zbornica razpravljala v prihodnji seji. Umirovljeni zbornični tajnik ces. svetnik Murnik je doposlal zbornici dopis, v katerem javlja, da bode dal po akadem. slikarju Jami slikati vse portrete dosedanjih zborničnih predsednikov za prostore trgovske zbornice. Surovinsko društvo čevljarske zadruge je pisalo, da je v gmojni stiski, ter se je z ozirom na korist takega društva podarilo društvu 200 K podpore. Priporoča se upeljavo dveh sejmov v Ilirski Bistrici, v občini Javorje, dveh sejmov za občino Semič, neugodno se pa reši zadeva o novih sejmih v Radečah in deloma v Vinici. Svetnik g. Hren je predlagal, naj se zbornica zavzame za to, da se zopet upelje mešani vlak med Mariborom in Trstom. Obvelja.

Stoletna aloa — za dobrodelen namen. V grajskem parku na Igu razcvita se ravnokar stoletna aloa. Iz sredine listnatega šopa izrastla je nad 5 metrov visoka betva. Vrhu betve je več posameznih odrastkov in na teh še manjši odrastki, iz katerih že cvetje ven sili, ki ga bode v kratkem vse polno. Visokorodni gosp. grof Auersperg je dovolil vsakemu prost vhod v park, da si lahko ogleda to redkost, vendar se nasadi priporočajo varstvu obiskovalcev. Z dovoljenjem gospoda grofa postavil se je pri aloi nabiralnik in se priporoča dobrohotnosti častitih obiskovalcev za prostovoljne darove v korist ubožne šolske mladine.

Razstavil je slikar g. Ivan Grohar v oknu Schwentnerjeve knjižarne portret pokojnega Bitenca, ki je svoje imetje volil ljudski šoli v Št. Vidu nad Ljubljano. Sliko je naročil krajni šolski svet za šentviško šolo.

Ogenj. Včeraj je v Leskovcu zgorela hiša zidarja Dominika Dečko.

Stavka na Dolenjskem. Iz Št. Janža se poroča, da je v ondodnem premogokopu nastala stavka. Pričakujemo natančnih poročil!

Iz Kroke. »Slov. del. pevsko društvo Slavec« v Ljubljani je poslalo po našem županstvu 433 K 93 h v korist pogorelcem v Kropi. Res visoki znesek! Za prijateljsko zanimanje, trud in delavnost za sotovariše delavce v Kropi bodi tem potom »Slavcu«

izrečena prisrčna zahvala. Bog povrni! Za odbor: Hoenigman, župnik in načelnik.

Nagla smrt. Minulo soboto je 46letni posestnik Jož. Slak iz Vel. Dol. obč. Stehanja vas, domov prišedši tako nesrečno padel čez prag, da je na mestu mrtev obležal.

Ljubljanske novice. Elektriški klavir, ki igra razne skladbe s pritiskom elektrike, se vidi v Hafnerjevi pivovarni na Resljevi cesti. — 30 kilometra so vzeli mitniški pazniki gospodu Terškemu z Vodmata. — Hranilno knjižico ukradel je neznan tat mlekarici Jeri Mastenjaki iz Peržana pri Št. Vidu. Mastenjaki je pustila na svojem vozičku pred Štrukljevo hišo v Kolodvorskih ulicah hranilno knjižico, glasečo se na 40 K na ime Ivana Mastenjaka. — Zgubil se je od Florijanskih ulic do Št. Jakobskega trga zlat prstan z violetnim kamnom. — Na adresi mestnega magistrata. Na cesti pred južnim kolodvorom je mnogo senčnatega drevja. Priporočamo mestnemu magistratu, da ondi napravi klopi, da se bode trudno ljudstvo, ki časih po par ur čaka vlakov, imelo kam v hlad vsesti. — S smolo opekeli se je pri asfaltovanju Franc Jožefovega mostu Ivan Mandič z Glinca. Opečen je po životu in po roki. — Poškodba elektriške razsvetljave. Na Marijinem trgu je danes voz gospoda Josipa Turka poškodoval žico elektriške razsvetljave.

Štajerski deželni šolski svet proti slovenskim šolam. Krajni šolski svet za celjsko okolico je v soglasju z okoliško občino sklenil postaviti novo šolsko poslopje za sestrazredno deško in šestrazredno dekljsko šolo. K temu sklepu ga je sililo številno učencev. In kaj je storil deželni šolski svet štajerski v Gradcu? On ne dovoli Slovincem niti tega, da bi na lastne stroške postavili potrebno šolo. Štajerski dežel. šol. svet je razveljavil vse sklepe občine celjske okolice in krajnega šolskega sveta in je svoj sklep »utemeljeval« s tem, da celjska okolica nima dovolj godnih otrok za šestrazredni šoli. In vendar bi na en razred prišlo po 74 oziroma 77 otrok. Nemškimi trgovci pa je štajerski deželni šolski svet dal za 55 otrok dva razreda ter plačuje v takih krajih poprečno za 55 otrok po dva učitelja. To je nemška ravnopravnost!

Zrelostni izpit na mariborski c. kr. višji gimnaziji se je vršil od 18. do 23. t. m. Udeležilo se ga je 41 učencev, 34 Slovincem in 7 Nemcem. Z odliko sta ga dovršila 2 Slovence: Jehart Anton in Pintar Anton ter 1 Nemec: Roderik Kaltenbrunner; 9 jih je reprobiranih na 2 meseca in smejo po počitnicah vsak iz enega predmeta izpit ponoviti, 2 sta pa reprobirana na 1 leto. Nadzoroval in predsedoval je deželni šolski nadzornik Leopold Lampel.

Matura na celjski gimnaziji. Pretekli teden so se končali zrelostni izpiti na celjski gimnaziji, h katerim se je oglasilo izmed 34 učencev 31, in sicer 13 Slovincem in 18 Nemcem. Prestalo je zrelostni izpit 22, med njimi dva z odliko. Slovenski abiturijente so: M. Detiček, J. Dolinar, E. Kalan, D. Koderman (z odliko), F. Lajnsič, D. Mastnak, J. Ozmeč, F. Šotelj in J. Zdolšek. Sedem dijakov ponovi izpit jeseni, dva pa sta padla za eno leto.

Zopet dve nemški zmagi. Pri občinskih volitvah na Pesnici in v Kaniži na Spodnjem Štajerskem so zmagali nemškutarji. V zadnji občini je bilo dosedaj poleg nemškutarske večine vsaj nekaj slovenskih odbornikov, sedaj so pa še ti odpadli.

Kdor zna, pa zna. Ljutomerski občinski svet je sklenil, vpeljati na šulferajnski šoli v Ljutomeru — slovenski učni jezik, ob enem je pa sklenil, naj se trg izšola iz slovenske Franc Jožefove šole.

Štajerske novice. — Telefon v Celju. Za upeljavo splošnega telefona v Celju se vrše sedaj razprave in pogajanja. — Imenovan je ravnatelj celjske cinkarne g. Alojzij Janouš rudniškim svetnikom. — Utonil je pri Zidanem mostu pri kopanju v Savinji Tomaž Vojsk, sprevoznik južne železnice iz Maribora. — Obesil se je v Hrastju pri Zavrču prevzičkar Franc Leonhard od sv. Urbana pri Ptuj. — Z žarečimi kleščami je sunil v delavnici južne železnice v Mariboru delavca in godca Grojsnikarja njegov tovariš.

Prepeljali so ga na graško kliniko. — Na mariborski višji realki je bilo v preteklem šolskem letu 205 Nemcev, 7 Lahov in samo 4 Slovenci, slovenski pouk pa je obiskovalo 75 dijakov. — Strela je udarila v podružnico sv. Ožbalta pri Spod. Dravogradu. Razbila je zvonik in orglje ter napravila še mnogo druge škode. — V Dravi utonil je v Ptuj postrešek Franc Lešnik.

Velikanska vremenska neizgoda v Istri. Iz Marezig v okraju koperskem pišejo »Edinosti«, da je ondi strahovito oklestila toča. Pridelek na vinu je uničen do malega v vsej občini, vendar je v večem delu občine ostalo vsaj en del drugih pridelkov (krompir, koruza in dr.), a v selu Laborni ostala niti jedna bilka cela! Tam je uničeno vse, grozdja ne bo niti zrna, ne krompirja, ne koruze, sploh ničesar. Uničena je celo trava. Tam je padala kakor pest debela toča neprenehoma tri četrt ure!! Selo izgleda kakor po zimi. Niti jednega lista, niti jedne cele bilke. Pogled na vas je upravljen grozen. Uničeno pa je ne samo za leto, marveč ne bo pridelkov za več let; to velja osobito o grozdju in sadju. Škoda, ki jo je povzročila toča 40 siromašnim posestnikom, je cenjena preko 100.000 kron. Umeje se, da je ljudstvo obupano. Ljudstvo že zdaj nima, od česar bi živelo, a na zimo nastopi neizogibna lakota! Neobhodno je potrebna hitra in nujna pomoč. Vsaki tudi najmanjši dar sprejema hvalno županstvo v Marezigah, okraj koperski. Darovi se bodo objavljali v časopisih.

Razprava proti dr. Tresiču je končana. Z ozirom na tožbo, katero je dvignil proti Tresiču brat pokojne učiteljice, prof. Srbulj, radi razžaljenja časti svoje sestre, je dr. Tresič podal izjavo, vsled katere je bila ta točka končana. Potem pa se je pričela proti dr. Tresiču razprava radi zavedenja mladenke. Zadeva se je razpravljala javno. Glavna priča proti Tresiču je bilo pokojnice poslednje pismo, v katerem trdi, da ji je pokojnik obljuboval, da jo vzame za ženo, nekaj priča pa je potrdilo, da jim je Slava Srkulj to pravila. Drž. pravnik je trdil kot dokazano, da je dr. Tresič jemal od pokojnice denar in jo potem zapustil. Dr. Tresič je dejal na to, da iz dekleta ni izvaljal nobenega denarja, da je ravnal kavalirski, ker je trpel usiljevanje histerične ženske radi tega, da bi si še prej kaj hudega ne naredila. Denar mu je dekle samo usililo. Zadnje pismo je Slava Srkulj pisala v nenormalnem položaju. Po dr. Tresiču je govoril zagovornik dr. Petračič, ki je izjavljal, da v pismih Tresičevih na Srkuljevo ni nič omenjeno, da ji je Tresič obljuboval zakon, o zapeljivanju pa ne more biti govora, ker je Skuljeva s Tresičem 8 let obdevala. Slučaj je zastarel. Dr. Tresič je prosil, naj se ga ne obsodi in z obsodbo ne uniči. Sodišče je dr. Tresiča obsodilo v dvamesečni strogi zapor in na sodne stroške. Obtoženec je naznanil priziv. Dr. Tresič je »Narod« proglasil za urednika »klerikalne« »Hrvatske«. Kdor je dr. Tresiča poznal, ta ve, da je bil dr. Tresič daleč oddaljen od najmanjšega klerikalizma, in kdor »Hrvatsko« pozna, ta ve, da je »Hrvatska« samo radi tega v »Narodovih« očeh »klerikalna«, ker ne napada hrvatskega duhovništva. Mi smo bili jedni prvih, ki smo zadevo nepristransko odkrili in po dovršeni obravnavi odkrito izjavljamo, da najodločnejše obsojamo dr. Tresičeve pojme o »kavalirstvu«. Ljudje s takimi nazori in življenjem se pač ne morejo boriti za ideale hrvatskega naroda. Dr. Tresič je v politiki mrtev človek, a škoda je le njegovega talenta, katerega je s svojimi dejanji tako lahko mišljeno odtegnil narodu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 24. julija. Železniško ministertvo je izdalo naredbo v svrhu dopoludnevnega obiska nedeljske cerkvene službe božje ob strani železničarjev.

Celovec, 24. julija. Nemškonaacionalno časopisje je pričelo divjo gonjo proti nemškonaacionalnemu deželnemu poslancu Kampflu, ki je predlagal, naj se v deželni bolnici upeljejo za strežnice usmiljene sestre, ako se hoče v bolnici zopet narediti red.

Gradeo, 24. julija. (C. B.) Deželni zbor je danes ob odsotnosti konservativnih poslancev vsprejel vse predloge odseka glede pokritja v deželnem proračunu. Po izvršenem glasovanju so konservativni poslanci prišli v zbornico.

Lino, 24. julija. Nadvojvoda Fran Ferdinand je poklonil tuk. katol. delav-

skemu društvu v priznanje njega patriotičnega delovanja znaten dar.

Praga, 24. julija. Odsek, katerega naloga je bila sestaviti statut za „Veliko Prago“, je dokončal svoja dela. Nova občina bode razdeljena v 12 mestnih delov.

Černovice, 24. julija. (C. B.) Zasedanje dež. zbora se je danes zaključilo.

Reka, 24. julija. Dr. Mayländer je izjavil, da hoče prihodnje leto odstopiti od županstva radi slabega zdravja. Mažarski listi poročajo, da bo dr. Mayländer imenovan ministerskim svetnikom v Pešti.

Budimpešta, 24. julija. (C. B.) Sinoči se je utrgal nad mestom oblak. Voda je udrila v mnoga pritlična stanovanja in kleti.

Neapelj, 24. julija. Položaj Crispijev je skrajno nevaren. Bolnik ne more ležati v postelji in prečuje noči v naslonjaču. Crispijevi politični prijatelji so brzojavno pozvani v Neapelj.

Zofija, 24. julija. Pravda proti Sarafovu se prične 1. avgusta.

Zofija, 24. julija. (C. B.) Metropolit Klemen je umrl.

Stockholm, 24. julija. Minolo noč se je pojavila eksplozija na ameriškem parniku, obloženem s petrolejem. Del ladije se je razpršil v zrak. Kolikor je dosedaj znano, je ponesrečenih 11 mož, mej njimi carinski uradnik.

Kristijanija, 24. julija. Kralj Oskar se kot gost nemškega cesarja udeleži vojaških vaj pri Dancigu.

Madrid, 24. julija. Zasedanje parlamenta je preloženo.

Carigrad, 24. julija. V Vibro odposlani adjutant sultanov Nuribaj je od Arnautov umorjen. Dejanje se smatra za maščevanje nad aretovanjem arnautskega vodje Handibaja.

Newyork, 24. julija. Ogromni delavski štrajk se je izjalovil. Največji del delavcev je zopet pričel delati.

Atene, 24. julija. Tu se vrše velike priprave za sprejem rumunskih dijakov, s katerimi pride mnogo odličnih politikov, diplomatov in pisateljev. Vseh izletnikov bode 400. Časopisje se o tej priliki spominja sestanka obeh vladarjev v Opatiji in javlja, da bo ta obisk potrdil prijateljsko vez mej obema narodoma.

London, 24. julija. Predlog za dotacijo lordu Robertsu bode skoro prišel pred parlament. Dotacija bo znašala 100.000 funtov.

London, 24. julija. Iz Bruslja se poroča, da je Krüger povodom smrti svoje soproge dobil številne brzojavke. „Morning Post“ javlja, da je Krügerja smrt žene tako potrla, da ne more voditi dalje potrebnih poslov in je Wessels zavzel njegovo mesto; drugi listi pa poročajo, da Krügerja smrt žene ne bo odvrnila od sedanje taktike.

London, 24. julija. (C. B.) „Daily News“ javljajo, da so se vršila v Londonu pogajanja glede sklepa miru v Južni Afriki.

London, 24. julija. Kitchener brzojavljaj iz Pretorije: Od 15. t. mes. nadalje je bilo v raznih bojih ubitih 43 Burov, 23 ranjenih, 190 ujetih, 126 se jih je udalo. Angleži so ugrabili 3100 patron, 162 vozov in 5600 (!) konj. V

kapski koloniji potiska French sovražnika vedno bolj proti severu.

London, 24. julija. Dewet in Štejn sta prekoračila železniško progo pri Heilbornu.

London, 24. julija. (C. B.) Kitchener poroča iz Pretorije: Buri so napadli železniški vlak z vojnimi potrebščinami in ga zažgali. Trije Angleži so ubiti, 18 ranjenih.

Žitne cene

dné 23. julija 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8-29	do 8-30
„ „ pomlad 1902	7-15	7-16
Rž za jesen	5-65	5-67
Koruzza za julij-avgust	5-80	5-81
„ „ september-oktober	5-44	5-46
„ „ maj-junij 1902	6-68	6-69

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	8-05	8-06
Rž za oktober	6-74	6-75
Oves za oktober	6-35	6-36
Koruzza za julij	5-38	5-39
„ „ avgusta	5-14	5-15
„ „ maj 1902	5-14	5-15

(Effektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-60	do 8-25
Rž „ južne žel.	7-20	7-40
Ječmen „ „	—	—
„ „ ob Tisi	—	—
Koruzza ogerska	5-70	5-80
Cinkvanti	6-75	7-10
Oves srednji	7-45	7-65
Pizol	7-55	10-00

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrevi	Nebo	Padavina v 24 urah
23 9 zveč.	730.4	17.0	sl. zah.	del. oblak.	
7. zjut.	729.9	17.5	sl. jzah.	oblačno	18.0
24 2. popol.	729.3	26.2	sr. jzah.	sk. jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 18-8°, normale: 19-9°

Dr. Julij Schuster

se je vrnil s potovanja.

713 1-1

Sprejmeta se trgovski pomočnik in učenec

v trgovino z železnino in špecerijskim blagom pri

712 3-1

Francu Omersa v Kranju.

J. N. Potočnik,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 2

se priporoča prečast. duhovščini v

izdelovanje

duhovenske obleke in talarjev

po najnovejšem kroju in po nizkih cenah. 678 4-4

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša),

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burke, stole in vse za službo božjo potrebne stvari. Priproste in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilenem in zlatem vezenju. Prevzame tudi naročila na bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristinega platna. Vporablja samo dobro blago, cene po možnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi rado- voljno prevzame. 704 12-2

Pekarija

obstoječa čez 25 let, se odda, radi smrti soproga

takoj v najem

pod zelo ugodnimi pogoji. — Več pismeno ali ustmeno pri vdovi in posestnici Mariji Pikuš v Kranji št. 124. 706 2

Več tesarjev

in drugih mlajših delavcev

se sprejme za trajno delo v Istri.

Ponudbe sprejema Karol Matejko, tesarski mojster v Poreču. 709 1-1

Štajerska
ROGAČKA
KISELA VODA Gempel in Styria vrelec
OSVEŽUJOČA PIJACA. Nepresegljiva zdravilna voda.

Zastopnik za Kranjsko:

Mihael Kastner

v Ljubljani. 351 35-15

Izdelovatelj strojev za pranje

Kraus & Comp., Dunaj, XVIII., Währinger Gürtel 53.

Največa in najstarejša tovarna te vrste v Avstriji, prevzame napravo popolnih pralnic in razpo- šilja najamčeno dobre: 673 20-3

Pralne stroje na par.

priznane najboljše vrste, za na roko ali na par, od 28 gl. do 2000 gl.

Centrifuge,

delujoče brez ropota, za na roko ali na par, od 140 gl. do 140 gl. višje.

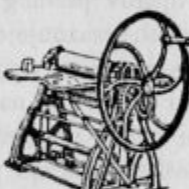
Najboljši Wring-stroji

(za ožemanje perila) v vseh velikostih, od 14 gl. do 14 gl. višje.

Stroji za valjanje perila.

najboljše se- stave, po 24 gl. in višje.

Stroji za likanje perila

od 85 goldinarjev višje.

Natančni ceniki s podobami vseh strojev za pranje na željo brezplačno in franko.

F. P. Vidic & Co.

v Ljubljani

ponudijo po najnižji ceni poljubno množico

stavbinske opeke, zarezne strešne opeke

(Strangfalz-Ziegel) in tem pripadajočo stekleno zarezno opeko.

Strešna okna iz litega železa.

Peči in štedilna ognjišča

(lastni izdelek). 586 15

Roman-cement in dovski Portland-cement

pa tudi vse druge za stavbe potrebne predmete.

Najnižje cene.

Dunajska borza.

Dne 24. julija.

Skupni državni dolg v notab	99-05
Skupni državni dolg v srebru	99-—
Avstrijska zlata renta 4%	118-35
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	95-65
Ogerska zlata renta 4%	118-35
Ogerska krona renta 4%, 200	92-95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1650-—
Kreditne delnice, 160 gl.	634-—
London vista	239-65
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	117-42 1/2

20 mark	23-46
20 frankov (napoleonor)	19-03
Italijanski bankovci	90-90
C. kr. cekini	11-30

Dne 23. julija.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl.	184-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	170-50
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	207-50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-10
Tisine srečke 4%, 100 gl.	143-75
Dunavske vravnjavne srečke 5%	257-50

Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	105-30
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25
Priporočne obveznice državne železnice	425-25
„ „ južne železnice 3%	342-10
„ „ južne železnice 5%	122-40
„ „ dolenskih železnic 4%	—
Kreditne srečke, 100 gl.	389-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	500-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	47-50
Ogerskega „ „ 5	25-—
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	16-25
Rudolfove srečke, 10 gl.	58-—

Sa'move srečke, 40 gl.	200-—
St. Genois srečke, 40 gl.	234-—
Waldsteinske srečke, 20 gl.	388-—
Ljubljanske srečke	60-—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	270-50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	5858-80
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	863-—
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	91-—
Splošna avstrijska stavbinska družba	144-—
Montanska družba avstr. plan.	421-—
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	427-—
Papirnih rubljev 100	253 25

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri trefanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako trefbanje. Kufarčina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
I., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni vteti za doseg kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti.